

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

Onafhankelijk toezichthouder voor
de Vlaamse audiovisuele media

ALGEMENE KAMER

ZAAK VAN VRM t. NV MEDIALAAN

(dossier nr. 2017/281A)

BESLISSING nr. 2017/034

11 september 2017

In de zaak van VRM tegen NV MEDIALAAN,

De Vlaamse Regulator voor de Media (algemene kamer), samengesteld uit:

Dhr P. SOURBRON, *voorzitter*,
Dhr C. ADAMS, *ondervoorzitter*,
Dhr R. LANNOO,
Mevr P. VALCKE, *leden*

en Dhr D. PEEREMAN, *griffier*,

Na beraadslaging op 11 september 2017,
Neemt op dezelfde datum de volgende beslissing:

PROCEDURE

1. Ingevolge de algemene opdracht, vastgesteld bij kaderbeslissing van 14 juli 2014 tot het uitvoeren van een regelmatige monitoring van de Vlaamse televisieomroeporganisaties, heeft de onderzoekscel van de Vlaamse Regulator voor de Media (hierna: de VRM) de uitzendingen van diverse televisieomroeporganisaties op 3 mei 2017 (18u tot 24u) aan een onderzoek onderworpen.

Het betreft hier onder meer de uitzendingen van het omroepprogramma Vitaya van NV MEDIALAAN.

2. Op 12 juni 2017 legt de onderzoekscel van de VRM aan de algemene kamer van de VRM een rapport inzake de naleving van de regelgeving voor.

3. Op 26 juni 2017 beslist de algemene kamer van de VRM om, op basis van het onderzoeksrapport, tegen NV Medialaan (hierna: Medialaan), met maatschappelijke zetel Medialaan 1 te 1800 Vilvoorde, een procedure op tegenspraak te starten.

4. Deze beslissing wordt samen met het onderzoeksrapport bij aangetekende brief van 28 juni 2017 aan Medialaan meegedeeld.

5. Medialaan bezorgt de schriftelijke opmerkingen van 7 juli 2017 aan de VRM.

6. Medialaan maakt geen gebruik van de mogelijkheid om mondeling toelichting te geven op de zitting van 11 september 2017.

DE FEITEN

7. De onderzoeksceel stelt vast dat tijdens de onderzochte periode veertien reclameblokken worden uitgezonden.

Twee reclameblokken daarvan, die worden uitgezonden omstreeks 22u57 en 23u21, worden aangekondigd door een reclamebeginbumper die telkens slechts 1,5 seconde duurt. Daarna volgt telkens een reclamespot voor 'Knack'.

De overige reclameblokken worden aangekondigd door een reclamebeginbumper die ongeveer twee à drie seconden duurt.

De tekst 'reclame' wordt gedurende de gehele bumper getoond.

Volgens de onderzoeksceel is er geen duidelijk herkenbare afbakening van reclame en redactionele inhoud, doordat de beginbumper tweemaal minder dan twee seconden beeldvullend wordt getoond. De onderzoeksceel verwijst hiervoor naar het standpunt van de VRM van 23 februari 2015 omtrent de afscheiding tussen reclame en redactionele inhoud.

Bijgevolg begaat Vitaya, aldus de onderzoeksceel, een inbreuk op artikel 79, § 1, van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna: het Mediadecreet).

TOEPASSELIJKE REGELS

8. Artikel 79, § 1, van het Mediadecreet bepaalt:

"Televisierclame, zelfpromotie uitgezonderd, en telewinkelen moeten duidelijk herkenbaar zijn en moeten kunnen worden onderscheiden van redactionele inhoud. Zonder afbreuk te doen aan het gebruik van nieuwe reclametechnieken, moeten reclame en telewinkelen met visuele en/of akoestische en/of ruimtelijke middelen van andere onderdelen van het programma worden gescheiden.

[...]."

A. Argumenten van de aangeklaagde omroeporganisatie

9.1. Medialaan wijst er vooreerst op dat de bepalingen uit artikel 79, § 1, van het Mediadecreet moeten worden gelezen in het licht van de Interpretatieve Mededeling van de Europese Commissie over bepaalde aspecten van de bepalingen van de richtlijn Televisie zonder grenzen betreffende televisiereclame (Pb.C. 28 april 2004, afl. 102, 2).

Daaruit volgt, aldus Medialaan, dat de verplichting uit het Mediadecreet dat reclame en programma's van elkaar gescheiden moeten worden met visuele en/of akoestische en/of ruimtelijke middelen, tot doel heeft de televisiekijker in staat te stellen onderscheid te maken tussen redactionele inhoud en reclameboodschappen.

Medialaan verwijst vervolgens naar het arrest van het Hof van Justitie van 17 februari 2016 (Sanoma Media Finland Oy/Nelonen Media t. Viestintävirasto, zaak C-314/14). Daarin leest de omroeporganisatie dat het gebruik van slechts één middel, zoals een visuele scheiding tussen reclame en programma's, voldoende kan zijn ter bescherming van de kijker, zonder dat er extra voorwaarden, zoals minimale duurtijd of vermelding van het woord "RECLAME" op de bumper, (moeten) worden aan verbonden. Aangezien de Vlaamse decreetgever geen gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid die het Hof laat om strengere regels te bepalen, kan daaruit volgens Medialaan worden afgeleid dat ook een bumper zonder minimale duurtijd volstaat als visueel middel om programma's en reclame te scheiden.

De onderzoeksceel en de VRM lezen volgens Medialaan elementen in artikel 79, § 1, van het Mediadecreet die er niet zijn in opgenomen. Deze bepaling legt immers geen minimumduur op voor bumpers van reclameblokken.

Medialaan is van oordeel dat de VRM zich bij de controle op de naleving van het Mediadecreet moet richten naar de keuzes van de decreetgever en geen autonome bevoegdheid heeft om zelf, op algemene wijze, strengere regels uit te vaardigen. De VRM heeft terzake enkel de bevoegdheid om, geval per geval, na te gaan of een welbepaalde visuele en/of akoestische en/of ruimtelijke scheiding tussen reclame en het programma objectief gezien volstaat om duidelijk herkenbaar te zijn en zodoende voldoet aan de vereiste zoals opgenomen in artikel 79, §1, van het Mediadecreet. In het arrest van de Raad van State van 27 juni 2017 stelde de Raad dat bumpers korter dan twee seconden potentieel verwarring stichten maar dat er bij kortere reclamebumpers nog steeds in concreto moet worden nagegaan of er voldaan is aan artikel 79, § 1, van het Mediadecreet.

9.2. Medialaan is van oordeel dat aan de vereisten van artikel 79, §1, van het Mediadecreet is voldaan wanneer de reclameblokken starten met een beeldvullende bumper van 1,5 seconde waarop de tekst 'reclame' gedurende de volledige duurtijd van de reclamebumper getoond wordt. Er is dan immers een scheiding met een visueel middel tussen het programma en de reclame, en de kijker zal in geen geval de indruk hebben dat het programma voort loopt.

9.3. Ten slotte wenst Medialaan aan te geven dat hun *policy* erin bestaat de reclamebumpers minimaal 2 seconden beeldvullend uit te zenden en op de beginbumpers ook het woord 'reclame' te vermelden, zonder dat dit een erkenning inhoudt dat kortere bumpers of bumpers zonder het woord 'reclame' per definitie 'verwarrend' zouden zijn.

De reden waarom twee van de veertien voorliggende beginbumpers slechts 1,5 seconde duurden, betreft een menselijke vergissing. Bij de integratie van de reclamebeginbumper met de reclamespot van 'Knack' werd de reclamebeginbumper per ongeluk ingekort. Volgens Medialaan bewijst het feit dat de reclamebumpers van de overige reclameblokken wel een minimale duurtijd van twee seconden en de vermelding van het woord 'reclame' hadden, dat er geen sprake was van een bewuste beslissing bij Medialaan.

Medialaan hoopt dat de VRM bij het bepalen van de sanctie hiermee rekening zal houden, alsook met het beperkte marktaandeel van de omroeporganisatie op het moment van de uitzending.

B. Beoordeling

10.1. Artikel 79, § 1, van het Mediadecreet schrijft voor dat televisiereclame duidelijk herkenbaar moet zijn en moet kunnen worden onderscheiden van redactionele inhoud. Reclame moet worden gescheiden van andere onderdelen van het programma met visuele en/of akoestische en/of ruimtelijke middelen.

Zoals Medialaan zelf aanvoert, blijkt uit de parlementaire voorbereiding bij deze bepaling, met verwijzing naar de Interpretatieve Mededeling van de Europese Commissie, dat de doelstelling ervan is om te vermijden dat er bij de kijkers verwarring ontstaat tussen reclame en andere programmaonderdelen. (Parl. St. VI. Parl. 2008-2009, nr. 2014/1, 36).

Daaruit volgt dat het loutere feit dat van enig visueel en/of akoestisch en/of ruimtelijk middel gebruik wordt gemaakt om de reclame te scheiden van de programma's, op zich niet volstaat om aan de bepalingen van artikel 79, § 1, van het Mediadecreet te voldoen. De reclame moet door deze afscheiding of afbakening bovendien voor de kijker duidelijk herkenbaar zijn en kunnen worden onderscheiden van de redactionele inhoud.

Zoals Medialaan aangeeft, wordt in artikel 79, § 1, van het Mediadecreet inderdaad geen minimumduur voor bumpers bepaald. Medialaan wijst er ook correct op dat bij de toetsing van een bepaalde uitzending aan artikel 79, § 1, van het Mediadecreet, telkens in concreto moet worden nagegaan of de gebruikte middelen om reclame te scheiden van andere onderdelen van het programma, doeltreffend zijn. Bij de beoordeling van deze elementen in een concrete zaak moet mogelijke verwarring bij de kijker als leidraad dienen.

Voor zover het arrest van het Hof van Justitie, waarnaar wordt verwezen, in deze zaak al nuttig zou kunnen worden aangehaald – het arrest beantwoordt immers de vraag of visuele, akoestische en ruimtelijke middelen al dan niet cumulatief gebruikt moeten worden, hetgeen niet het voorwerp van deze zaak uitmaakt – bevestigt dit alleen maar het bovenstaande. Het arrest benoemt de twee principevereisten, namelijk televisiereclame (en telewinkelprogramma's) moet duidelijk herkenbaar zijn en moet kunnen worden onderscheiden van de redactionele inhoud. Daarbij bepaalt het arrest dat het aan de verwijzende rechterlijke instantie (of mediaregulator) toekomt om concreet te beoordelen of de gebruikte middelen volstaan om te voldoen aan die principevereisten. Uit het arrest volgt dan ook dat de VRM nog steeds in concreto moet nagaan of de gebruikte middelen om reclame te scheiden van andere onderdelen van het programma, doeltreffend zijn. Zoals Medialaan zelf aanvoert, heeft ook de Raad van State deze zienswijze bevestigd in zijn arrest van 27 juni 2017.

10.2. Zoals blijkt uit de beelden en het onderzoek duren de beginbumpers van twee van de veertien reclameblokken, in de onderzochte periode uitgezonden respectievelijk omstreeks 22u57 en 23u21, telkens slechts 1,5 seconde. Ze worden weliswaar beeldvullend en met vermelding van het woord 'reclame' uitgezonden. Dit volstaat echter niet opdat de reclamespots duidelijk herkenbaar zouden zijn en kunnen worden onderscheiden van redactionele inhoud, zoals voorgeschreven in artikel 79, § 1, van het Mediadecreet. Door de zeer korte duur van deze bumpers moet de kijker hier zeer oplettend zijn om de bumpers gezien te hebben. Door de bumpers slechts 1,5 seconde te tonen, flitsen de bumpers en de tekst van het woord 'reclame' voor de gemiddelde kijker voorbij waardoor de tekst onvoldoende leesbaar is.

Daardoor wordt in voorliggend geval dan ook niet vermeden dat bij de kijkers verwarring kan ontstaan tussen reclame en andere programmaonderdelen. Het hanteren van dergelijke korte beginbumpers, zelfs beeldvullend en met het woord 'reclame' vermeld, zorgt niet voor een duidelijk herkenbare afbakening van reclame en redactionele inhoud.

Uit het voorgaande volgt dan ook dat Medialaan een inbreuk heeft begaan op artikel 79, § 1, van het Mediadecreet.

10.3. Bij het bepalen van de sanctie houdt de VRM rekening met het gegeven dat de schending van het principe van de scheiding van reclame en redactionele inhoud een ernstige inbreuk betreft, evenals met eerdere gelijkaardige veroordelingen van de omroeporganisatie (zie beslissingen 2016/002 van 11 januari 2016, 2016/042 van 27 juni 2016 en 2017/003 van 23 januari 2017). Daarnaast houdt de VRM ook rekening met het lage marktaandeel van het omroepprogramma op het moment van de uitzending.

Daarom is een administratieve geldboete van 7500 euro in dit geval een gepaste sanctie.

OM DEZE REDENEN, BESLIST DE VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA

In hoofde van NV MEDIALAAN een inbreuk vast te stellen op artikel 79, § 1, van het Mediadecreet;

Overeenkomstig artikel 228, 4°, van het Mediadecreet NV MEDIALAAN een administratieve geldboete van 7500 euro op te leggen.

Aldus uitgesproken te Brussel op 11 september 2017.

D. PEEREMAN
griffier

P. SOURBRON
voorzitter

Tegen deze beslissing kan beroep tot nietigverklaring worden aangetekend bij de Raad van State. Dat beroep moet worden ingesteld bij aangetekende brief binnen zestig dagen na de kennisgeving, overeenkomstig de bepalingen van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het besluit van de regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.